LUKÁŠ KUTA

PECKOVÁ

Dítě štěstěny

ARGO

LUKÁŠ KUTA

PECKOVÁ

Dítě štěstěny

Přebal s použitím fotografie Nguyen Phuong Thao
navrhl a publikaci graficky upravil Libor Batrla.
Redakce Kateřina Bendáková.
Jazyková korektura Kamila Hugrová.
Technický redaktor Milan Dorazil.
Vydalo nakladatelství Argo,
Milíčova 13, 130 00, Praha 3,
roku 2018 jako svoji 3496. publikaci.
Tisk a vazba tiskárna Akcent.
Vydání první.

ISBN 978-80-257-2393-7

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod KOSMAS
sklad: KOSMAS s.r.o., Za Halami 877, 252 62 Horoměřice
tel.: 226 519 383, fax: 226 519 387
e-mail: odbyt@kosmas.cz, www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit v internetovém knihkupectví www.kosmas.cz

Preludio

Paní Pecková, každý má svoji osobní historii, která ho utváří možná daleko více než geny. Pojďme se pobavit o tom, co vás formovalo.

Od narození jsem byla obklopena hudbou. Matka totiž byla absolutně zapálená do zpěvu. A její otec se samoucky naučil brilantně hrát na tahací harmoniku, takzvané držky, a s chutí vyhrával po hospodách. Ovládal obrovský repertoár písní mnoha žánrů a harmonicky nápaditě je doprovázel. To umí i v profesionální sféře poměrně málo muzikantů. Doma jsme hodně zpívali a měli jsme z toho potěšení. Zpěv pro nás byl čistou radostí, přirozenou součástí života. Mám dojem, že se v mém mládí hudba v rodinách aktivně provozovala výrazně více než dnes. Současnost je v tomto ohledu pasivnější a převažuje konzumování hudby nad jejím provozováním. Ale prý se to obrací a zrovna v Česku je mnoho amatérských pěveckých

souborů. Samozřejmě v případě našeho domácího muzicírování se nejednalo o nějaké „vyšší“ hudební sféry.

Je důležité, aby „vyšší“ hudebnost vycházela z přirozené muzikálnosti.

To asi ano. Hudba, kterou jsme doma s potěšením provozovali, byla v naprosté většině lidová, tedy folklor. Ale třeba když matka sledovala v televizi dechovku, a navíc se v tom úplně vyžívala, utíkala jsem pryč. Dráždilo mě to. Byla jsem asi vybíravá od dětství.

Dobrá hudba se může vyskytovat v jakékoliv hudební formě, ale evidentně váš vkus směřoval výš.

Nekritizuji dechovku ani jakoukoliv jinou hudbu, můj svět to ale nikdy nebyl. Ovlivnily mě především ty lidové písně. Zcela zásadní vliv na mě a mé nasměrování k „vyšší“ hudbě měla sólistka Národního divadla paní Antonie Denygrová. To ale trochu předbíhám. Vystudovala jsem Pražskou konzervatoř, ovšem tam tehdy podle mého názoru nebyli učitelé, kteří by vychovávali sólisty. Tehdejší absolventi končili hlavně ve sborech. A to měli ještě štěstí, že se vůbec zpěvem mohli živit. Většinou to pro ně dopadlo ještě hůř. Konzervatoř mi proto moc neseděla. Měla jsem

touhu zpívat sólově. Vzhledem k tomu, že jsem asi takzvaně přírodní talent, tak ani to, že jsem prošla touto školou, mě nedokázalo zničit a směřovala jsem dál k vysněnému sólovému projevu.

Umím si představit, že to nebylo jednoduché. Jak jste se tedy k sólovému zpěvu dostala?

Nastoupila jsem po konzervatoři do operety v karlínském divadle. Jednalo se v podstatě o muzikály. Šlo o celkem zajímavé produkce, i když žánr muzikálu je ve své podstatě na hranici kýče. Ale pozor, nelze to srovnávat s dnešní muzikálovou produkcí. Ta totiž hranici kýče již výrazně překročila. V karlínském divadle byl krásný život. Nejen ten hudební. Sedávali jsme stále někde v divadelním klubu, vesele se bavili, něco popíjeli, mezitím jsme chodili na zkoušky a večer po představení jsme zase pokračovali v klubu… Dalo by se říct, že karlínské angažmá bylo vlastně pokračováním mých studií, které bylo tak trochu jedním velkým mejdanem.

Hudební život je pověstný. Ale ani ten vás nezničil!

Nezničil, a moc se mi líbil, ale naštěstí přišel zásadní zlom. V roce 1984 se pořádal zájezd mladých začínajících hudebníků do Bayreuthu. Brala jsem to jako velkou příležitost

někam se posunout. Ve své podstatě to byly pěvecké kurzy. Nacvičovali jsme a veřejně provozovali operní árie. Bylo tam i mnoho instrumentalistů a z těch byl složen orchestr, který nás zpěváky doprovázel. Mimochodem, v tomto orchestru hrál sympatický osmnáctiletý kluk, houslista David Šroubek, se kterým jsem se tam sblížila. Jakmile se to dozvěděla jeho matka, dost se vyděsila. Měla jsem tehdy totiž pověst holky, před kterou není nic a nikdo v bezpečí. Ani kluci… Zjistila si, kdy v Karlíně hraju, našla si mě tam a požádala mě o schůzku v soukromí. Chtěla mi Davida rozmluvit. Při zpětném pohledu se jedná o fantastickou shodu náhod, protože Davidova matka je již ona zmíněná sólistka Národního divadla, paní Antonie Denygrová! Takže, původně přišla jen proto, aby mě odpudila od svého syna. Říkala mi neřízená střela – můj tehdejší životní styl byl totiž hodně divoký, ve stylu, jak se říká, žít teď a tady. Ovšem stala se vynikající věc. Nějak jsme si nečekaně porozuměly, slovo dalo slovo a skončila jsem u ní doma na kafi. Ve výsledku jsem u ní byla od rána do večera. Zpívaly jsme, povídaly si, pouštěly hudbu, bavily se nejen o hudbě, ale také o literatuře, filozofii, o životě. Zkrátka, ona ve mě probudila touhu zpěvem něco vyjádřit – vyjádřit sebe sama. Určitě jsem to intuitivně dělala i předtím, ale nebylo to vědomé. Neměla jsem tuto zásadní věc pod kontrolou. Od ní jsem se učila dělat vše vědomě.

Velký talent se často vyznačuje nezkrotností a živelností. Je ho potřeba spíše krotit, nikoliv rozvíjet. To na vás hodně sedí.

Asi ano. Profesorka vlastně dávala jisté mantinely. Svým způsobem mi znovu „postavila" hlas, navedla mě, jak ho rozeznít a jak ho mít „opřený", ale také mi říkala spousty zajímavých věcí o různých skladbách nebo dělala psychologické rozbory, a to nejen skladatelů, ale i mě samotné. Úplně jsem to hltala, nikdy jsem neměla dost. Tahle ženská byla jako moje druhá matka. Svým způsobem pro mě v té době byla vším. Ve výsledku jsem se u ní kontinuálně učila nějakých dvacet let. Studium konzervatoře na mě mělo proti tomu zanedbatelný vliv. Jednou, když jsem měla pocit, že už mi víc nemůže dát, jsem od ní trochu neférovým způsobem odešla. Později, když jsem měla životní krizi, prosebně jsem zaškrábala na její vrátka. Naštěstí měla nadhled, zkušenosti a vlastně i lásku, a vzala mě zpátky jako znovunalezenou dceru. Absolutně se nemstila, nic mi nevyčítala. Dnes je jí přes osmdesát let a stále s ní spolupracuji a je pro mě stále zásadní osobou mého života.

Zdá se, že základem vaší povahy je senzualismus. Umíte si užívat života, ceníte si požitků.

No, je fakt, že matka to se mnou neměla jednoduché. Zvláště když mě vychovávala sama. Moje o šest let starší sestra byla tak trochu mým opakem. Byla vzornou studentkou, vzornou dcerou. Měla jasné směřování, vždy věděla, co chce, vždy měla plán a cíl. Já sice také, ale v jiném smyslu – ne tak přímočarém. Sestra pak měla dvě děti a její plány šly dočasně stranou. I když – po celou dobu si dělala jeden doktorát za druhým. Má neskutečný mozek. Dnes jí je šedesát, má všechny ty doktoráty, ale je už v podstatě v důchodu. U hudebníků je to v něčem podobné, ale také v mnohém odlišné. Celý život se rovněž učíme nové věci – nový repertoár. Ale navíc je potřeba neustále cvičit, v mém případě hlas, a držet se ve formě. Stejně jako sestra neustále něco studuji, ale navíc musím přicházet s něčím novým. Také se celý život někam posunuji a celý život něco hledám, akorát za to nedostávám ty doktoráty. Ale to tak má asi každý, ne? Asi je pravda, že kdybych měla sestřinu klidnou povahu, nemohla bych být zpěvačkou. Můj naturel je trochu divoký. Kdybych si necenila prožitků a požitků, kdo ví, jestli by se u mě projevil talent na hudbu.

Ne každý ale hledá tak intenzivně a vášnivě jako vy. Máte v sobě ono „žít nebezpečně“ a nebýt nikdy spokojená s již dosaženým.

Mám to tak, že neustále hledám ještě něco lepšího než to, co už jsem udělala, co už bylo. Na druhou stranu nevím, jestli udělám ještě něco lepšího než nahrávky Mahlera. V určitém smyslu jsem v něčem vlastně už za zenitem, přesto se snažím stále něco najít a mám ideu, která mě vede. Dočasně jsem proto přestala Mahlera dělat. Cítila jsem, že bych se přestala vyvíjet a zůstala ve stojatých vodách. Ale opustit ho nechci a nemohu! Abych nezůstala stát na místě, přemýšlím, že opustím nabubřelost a stylizovanost opery a vypravím se pro mě neznámými cestami šansonů. Myslím si, že šanson je celkem logickým pokračováním pozdně romantické písně počátku 20. století a v té jsem vždy cítila svou interpretační sílu. Navázat na ni šansonem mi tím pádem připadá logické.

Po dosažení maxima jít dál a jinudy? Operní hudbu snad ale zcela neopouštíte.

Je to složitější téma. Ono by se dalo dokonce říct, že jsem se k ní naopak vrátila – trochu. Natočila jsem CD s názvem *Hříšnice*, na kterém jsou operní árie, a je to vlastně určitý návrat. Jenže, provozování operních árií je v dnešní době silně

určováno interpretační tradicí a neustále je pojetí srovnáváno s tím, jak to zpívají jiní. A tak, pokud něco chce člověk udělat jinak, skoro vždy nastává problém. Rozpačité reakce ovšem nepřicházejí od publika, ale především od recenzentů a také ze strany hudebního průmyslu obecně. Ale to je normální a zákonité. Bohužel taky nepříjemné. Tak dnešní hudební svět funguje. Většinou správnou volbu určí čas. Netočíme nahrávky jen pro současníky. Dokonce mnoho věcí časem dozraje do podoby, která se jeví jako zlatý standard, ačkoliv ve své době vybočovaly. Ono vybočení vyžaduje odvahu a chuť riskovat a jít proti zavedenému.

Kritici chtějí slyšet již slyšené více než osobní a nezaměnitelné. Tak mi to alespoň často připadá.

Řeknu vám příklad. Pokud se vědomě rozhodnu obětovat jistou navyklou představu kvality tónu, a podpořím naopak význam, smysl, duševno – nevím, jak to přesně pojmenovat –, v tu chvíli často nastává onen zmíněný problém s kritiky. Často pak slyším, že ta a ta to zpívá takhle a proč já to dělám jinak? Když má Médea v ruce nůž a pomstychtivě řve, říkám si, proč to zabalovat do „krásných" a za každou cenu ušlechtilých tónů? Jenže za tento přístup slýchávám od kritiků varování, že takhle tedy ne. A není to jen moje zkušenost. Jak vidno, hudební kritika nezasahuje do hudebního světa jen pozitivně.

Naštěstí jste zůstala rebelkou, jdete si dále za svým, se svou kůží na trh a jste ochotná riskovat.

Je asi fakt, že teprve až paní profesorka Denygrová mě naučila myslet tímto způsobem. Na konzervatoři jsem se potkávala spíše s opačným uvažováním. Vliv paní profesorky byl i v tom, že neustále zdůrazňovala, že mám za něčím jít a vidět před sebou cíle. Kladla důraz na originalitu, na skutečné a samostatné hudební uvažování, které není založeno jen na kopírování jiných, ale na samostatném hudebním hledání. Zdůrazňovala důležitost jít za ideou i v životním směřování. A možná, že v určitých momentech jsem ji v tomto nakonec i překonala. Ona sama sice zpívala v bývalé NDR ve Státní opeře v Berlíně, měla angažmá v Drážďanech atd., to znamená, že vystupovala na prestižních scénách (když vezmeme v potaz konec 60. a průběh 70. let a socialismem daná omezení), a přesto svoje vlastní představy a idey nenaplnila tak, jak si je sama vytyčila. Její výsledky nakonec byly jiné než její představy. S velkou pravděpodobností to u ní byl problém nervů. Ovšem ona sama měla na moje přemýšlení o profesi zpěváka a určování si cílů ten hlavní vliv. Kdybychom se nepotkaly, asi by bylo vše jinak. Je to její absolutní zásluha. Náhoda a štěstí mi přály. A když jsem pak jednoho dne sbalila kufry a řekla si, že jdu jinam, že zde se již více nenaučím, začalo to jít s odpuštěním do háje. (...)

32/ *Královna Alžběta, Jeho výsost princ Filip a prezident Václav Havel.*
Královna zavítala do Prahy v roce 1996. Byla jsem pozvána na Pražský hrad jako VIP osoba na slavnostní ceremoniál a večeři ve Vladislavském sále.

Postup byl u všech „VIP" stejný. Byl jste ohlášen, přistoupil jste ke královně, podal ruku, dámy pukrle, pánové úklonu... Vše probíhalo poměrně rychle. Chvíli přede mnou byla představena Lucie Bílá, která měla tehdy období briliantů a drdolů. Když jsem byla na řadě já, tak se královna pozastavila, otočila se na pana prezidenta a ptala se, proč u nás v Čechách vypadají operní pěvkyně jako rockerky a naopak... Já musím mít vždycky něco extra.

33/, 34/, 35/ *Leoš Janáček: Káťa Kabanová.*
S touto operou jsem vystupovala snad všude ve světě. Mohla bych říci, že jeden čas jsem byla Varvara z povolání. S Varvarou jsem debutovala v pařížské Opeře Bastille, zpívala na Salcburském festivalu (33), v Théâtre du Capitole v Toulouse, v bruselské La Monnaie, Bavorské státní opeře v Mnichově, Gran Teatre del Liceu, Grand Théâtre de Genéve, odkud je i tento snímek (34), a ve spoustě dalších divadel...